

ချောင်းဆိုးတာရှည်နေခြင်းဟာ မီးနီပြနေခြင်းပါ - တီဘီရောဂါသည် ရှေးတုန်းကပဲဖြစ်ခဲ့သည့်ရောဂါ မဟုတ်ပါ

တာရှည်ချောင်းဆိုးနေလျှင် သတိထားပါ

တီဘီရောဂါသည် ရှေးတုန်းကပဲဖြစ်ခဲ့သည့်ရောဂါ မဟုတ်ပါ။ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် တီဘီရောဂါသည် ပျံ့နှံ့နေဆဲဖြစ်သည်။ တီဘီရောဂါသည် လူနာ၏ချောင်းဆိုးခြင်း၊ နှာချေခြင်းတို့တွင်ပါလာသည့်တီဘီပိုးက လေထုထဲမှတစ်ဆင့်ပျံ့နှံ့ပြီးအနီးအနားတွင်ရှိသူက ထိုလေကိုရှူရှိုက်မိခြင်းဖြင့် ကူးစက်သည်။ တီဘီရောဂါလက္ခဏာများမှာ ချောင်းဆိုး၊ သလိပ်ကပ်၊ ဖျားခြင်းတို့ဖြင့်စတင်ပြီး၊ တခါတရံ ချောင်းဆိုးသွေးပါခြင်း၊ အစားအသောက်ပျက်ချင်း၊ ကိုယ်အလေးချိန်လျော့ကျခြင်း၊ ညဘက်ချွေးပြန်ခြင်း စသည့်လက္ခဏာများဖြစ်သည်။ ၂ပတ်ကျော်ကြာဆက်တိုက်ချောင်းဆိုးနေပါကဆေးရုံ၊ ဆေးခန်းစသည့်ဆေးကုသဌာနများတွင်စစ်ဆေးမှုခံယူပါ။ တဖန်၊ တီဘီရောဂါသည် လက္ခဏာမပြသည့် အချိန်များလည်းရှိတတ်သည်။ လုပ်ငန်းခွင်၊ ရပ်ကွက်၊ မြို့၊ ရွာများတွင်ပြုလုပ်သည့် ကျန်းမာရေးစစ်ဆေးခြင်း (ရင်ဘတ်ခါတ်မှန်ရိုက်ခြင်း)ကို စံနှစ်တစ်ကြိမ်စစ်ဆေးပါ။

"ကူးစက်ခြင်း" နှင့် "ရောဂါဖြစ်ပွားခြင်း" သည် မတူညီပါ။

ပုံမှန်အားဖြင့် တီဘီရောဂါပိုးကိုရှူသွင်းမိစေသော်လည်း ကိုယ်ခံအားကြောင့် နှာခေါင်းနှင့်လည်ချောင်း စသည်တို့တွင်ထိုပိုးများသေဆုံးသွားတတ်သည်။ သို့သော်လည်း "ကူးစက်ခြင်း" ဆိုသည်မှာ အဆုတ်အတွင်းပိုင်းအထိ ရောက်သွားပြီး ကပ်တွယ်နေခြင်းဖြစ်သည်။ တီဘီရောဂါသည် ကူးစက်နေရုံဖြင့် အခြားသူထံသို့ ပျံ့နှံ့ကူးစက်နိုင်ခြင်းမရှိပါ။ "ရောဂါဖြစ်ပွားခြင်း" ဆိုသည်မှာ ကူးစက်နေသည့် တီဘီပိုးက ခန္ဓာကိုယ်အတွင်းတွင်ပွားလာပြီး ရောဂါဖြစ်ပေါ်စေသည့်အခြေအနေကိုခေါ်သည်။ ရောဂါဖြစ်ပွားလွယ်သည့်သူဆိုသည်မှာ လတ်တလောကူးစက်ခြင်းခံထားရပြီးသူနှင့် ကိုယ်ခံအားကျဆင်းနေသူများဖြစ်သည်။ ကူးစက်ခံရသူ ၁၀% မှ ၂၀% သည် ရောဂါဖြစ်ပွားသည်ဟုဆိုကြသည်။ ရောဂါဖြစ်သည့်အချိန်တွင် ချောင်းဆိုးခြင်းနှင့်သလိပ်တို့ တွင်တီဘီပိုးမပါသေးသော်လည်းရောဂါဆက်ဖြစ်နေပါက ချောင်းဆိုးခြင်းနှင့်သလိပ်တို့တွင် တီဘီပိုးများပါလာပြီး ပတ်ဝန်းကျင်ရှိအခြားသူများသို့ ကူးစက်နိုင်ခြေရှိသည်။ ရောဂါဖြစ်ပွားခြင်းသည် ကူးစက်ခံရပြီး ၆လမှ၂နှစ်အတွင်း ကများသော်လည်း နှစ်ပေါင်းများစွာကြာပြီးမှ ရောဂါဖြစ်ပွားလာသူလည်းရှိသည်။

တီဘီရောဂါကုသခြင်း - ကာလကြာရှည်ဆေးသောက်ခြင်း၊ ဆေးများစွာသောက်သုံးရခြင်းက အခြေခံဖြစ်သည်။

တီဘီရောဂါဟုအဖြေထွက်ပါက ဆေးသောက်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ တီဘီပိုးသတ်ရန်ထိရောက်သည့်ဆေး ၃၊ ၄မျိုးကိုနေ့စဉ် ၆လနှင့်အထက်သောက်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ ဆေးသောက်ရမည့်ကာလသည် ရောဂါလက္ခဏာနှင့် ပြောင်းလဲမှုအခြေအနေပေါ်မူတည်ပြီး ၆လမှ၁နှစ်နှင့်အထက်ထိလည်းရှိတတ်သည်။ ဆေးများစွာကိုနေ့စဉ်ကာလရှည်ကြာ သောက်သုံးရခြင်း

သည်ဆေးမတိုးသည့်ပိုးများထွက်မလာစေရန်၊ ထပ်မံဖြစ်ပွားခြင်းကိုနည်းပါးစေရန်ဖြစ်သည်။ ဆေးသောက်ခြင်းကိုတစ်ဝက်တစ်ပျက်ဖြင့်မရပ်လိုက်ဘဲ၊ ညွှန်ကြားချက်အတိုင်းကုန်အောင်သောက်ရန် အရေးကြီးသည်။ ဆေးသောက်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်ပြီးစိတ်ပူပန်မှုရှိပါက၊ မိမိဆုံးဖြတ်ချက်ဖြင့် ရပ်တန့်ခြင်းမျိုးမလုပ်ဘဲ ဦးစွာမိမိအားကုသပေးသည့်ဆရာဝန်နှင့် တိုင်ပင်ပါ။

အနီးကပ်ထိတွေ့ထားသူများ၏ ကျန်းမာရေးဆေးစစ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး

ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုဌာနသည် တီဘီရောဂါဖြစ်ပွားနေသည့်သူနှင့် ကူးစက်နေသူများကို စောလျင်စွာတွေ့ရှိနိုင်ရန် လူနာ၏မိသားစုများ အပါအဝင် အနီးကပ်ဆက်ဆံထိတွေ့နေသည့်သူများကို ကျန်းမာရေးဆေးစစ်ချက်ပြုလုပ်ပါသည်။ လူနာ၏ရောဂါလက္ခဏာနှင့် အနီးအနားရှိသူများ၏ အသက်အရွယ်၊ ထိတွေ့မှုအတိုင်းအတာပေါ်မူတည်ကာ ကူးစက်နိုင်မှု အတိုင်းအတာပြောင်းလဲသည်။ အခြေအနေပေါ်မူတည်ပြီး ကျန်းမာရေးဆေးစစ်ခြင်းကို စီစဉ်ပါသည်။ ကျန်းမာရေးဆေးစစ်ချက်ရလဒ်များအရ ရောဂါဖြစ်ပွားခြင်းမရှိသေးသော်လည်း ကူးစက်ခြင်း ခံထားရ(LTB)ပါက ရောဂါဖြစ်ပွားမှုကာကွယ်သည့် ဆေးကိုသောက်ရသည့်အခါများလည်းရှိပါသည်။

တီဘီရောဂါဟုအဖြေထွက်ပြီးနောက်လုပ်ငန်းစဉ်များ

- ၁။ ရောဂါရှာတွေ့လျှင် ဆရာဝန်မှ သတ်မှတ်ဥပဒေ အတိုင်း ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုဌာနသို့ ချက်ချင်းသတင်းပေးပို့ရမည်။
- ၂။ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုဌာနသည် သတင်းပေးပို့မှုကိုလက်ခံပြီးနောက် ဝန်ထမ်းမှလူနာထံသို့ သွားရောက်ပြီး မေးမြန်းမှုများလုပ်ဆောင်ကာ တီဘီရောဂါ ကုသခြင်းနှင့် ကုသမှုအားအများပြည်သူစရိတ်ဖြင့် ကုသပေးမည့်စနစ်စသည်တို့ကိုရှင်းပြကာ ကုသမှုအတွက်ထောက်ပံ့ဖေးမသွားမည်။
- ၃။ လူနာနှင့်အနီးကပ်ထိတွေ့ခဲ့သူများအား ကျန်းမာရေး စစ်ဆေးမှုများကို ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုဌာနက လုပ်ဆောင်သည့်အခါလည်းရှိပါသည်။ လူနာ၏တီဘီရောဂါသည် တခြားသူအား ကူးစက်နိုင်သည့်အခြေအနေရှိနေပါက ပတ်ဝန်းကျင်ရှိသူများအားလည်းကူးစက်နေသည်ဟု တွေးနိုင်ပါသည်။ တဖန် ထိုပတ်ဝန်းကျင်တွင် တီဘီရောဂါဖြစ်နေသူရှိပြီး ထိုသူထံမှကူးစက်ခံရသည်ဟုလည်း စဉ်းစားနိုင်ပါသည်။

တီဘီရောဂါနှင့်ပတ်သက်ပြီး စိတ်ပူပန်မှုရှိပါက၊ မိမိနေထိုင်ရာဒေသ၏ သက်ဆိုင်ရာကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုဌာနသို့ဆွေးနွေးပါ။

